BOHEMA ESPERANTISTO

ČESKÝ ESPERANTISTA

Měsíčník pro šíření esperanta a esperantismu mezi Čechy
Orgán „SVAZU ČESKÝCH ESPERANTISTŮ“ v Rakousku.
Zodpovědný redaktor: H. K. BOUŠKA, Praha-Smíchov 730.
Vydavatel a nakladatel: J. IGLAUER, Praha III., Hroznova 6.
Celoroční předplatné 4 K,
pro členy spolků sdružených ve »Svazu čes. esp.« 3 K, jednotlivá čísla 36 h.
Ročník V. — Sešit 8-9.
Praha, 30. VI. 1911 Cena 72 h

ČESKÝ ESPERANTISTA Redakce a administrace: **Praha III., Kampa 495, Čechy.** Roční předplatné 4 K. - První česko-esperantská revue, přinášející české informační články a zprávy o jazyce mezinárodním a hnutí esperantistickém, esperantské zábavné i poučné, původní i přeložené články o nejvýznačnějších otázkách a událostech kulturních, zvláště mezinárodních, vychází za redakce H. K. Boušky (Praha-Smíchov 730) a za spolupracovnictví četných čelných esperantistů domácích i cizích, pravidelně 25. dne každého měsíce (12 kráte za rok) v sešitech nejméně o 16. str. Revue jest orgánem »Svazu čes. esp.« (Bohema ASOCIO esperantista, Praha II., Hybernská 1036/XIV.), jehož členové dostávají ji **zdarma**, zaplatí-li roční přísp. 5 K, nečlenové za roční předpl. 4 K (pro členy spolků sdruž. ve Svazu je předpl. 3 K.).

BOHEMA ESPERANTISTO Redakcio & administracio: **Praha III., Kampa 495. Bohemujo-Aŭstrio.** Jara abonprezo 1·70 Sm. — La unua monata bohem-esperanta revuo por propagando de esperantismo inter Bohemoj, oficiala organo de »BOHEMA ASOCIO ESPERANTISTA« (Svaz českých esperantistů, Praha II., Hybernská 1036/XIV., Bohemujo-Aŭstrio) eliras sub la redaktado de H. K. Bouška (Praha-Smíchov 730, Bohemujo-Aŭstrio) kaj kun kunlaborado de multaj eminentaj esperantistoj bohemaj kaj fremdaj regule la 25-an tagon de ĉiu monato (12-foje dum la jaro) en kajeroj almenaŭ 16-paĝaj enhavante krom bohemaj informaj artikoloj multajn esperantajn originalajn kaj tradukitajn, amuzajn kaj klerigajn artikolojn kaj notizojn pri temoj aktualaj kaj internaciaj.

Zásilky pro „Svaz čes. esp.“ adresujte: Mil. Schmidt, Praha-II. 1036/XIV.

Čes. Esperantista-Bohema Esperantisto. Ročník V. Jarkolekto V. Sešit 8-9. Kajero 8-9. Praha 30. VI. 11.

Číslo příští (10) vyjde 25. srpna.

Sdělení redakce. — *J. O. Křivoklát.* Své stanovisko vysvětlíme přímo v revui (»Pri esp. poezio« v »Problemoj kaj opinioj«), poněvadž se o věc zajímají i jiní a je těžko každému vysvětlovat to zvláště. Vše zaslané uveřejníme. Díky! — *R. N. Kladno.* Díky za zprávy dosavádní i budoucí. Za každé sdělení jsme povděčni proto posílejte! — *Š. Svárov a B. Újezd.* Díky za pozdravy i pozvání (jemuž vyhovíme brzy). Zatím se těšíme na návštěvu na Smíchově (korr. připravena). — *J. R. Jilemnice.* 1. je všeobecným zvykem, že redakce neodpovídají dopisy, nýbrž listárnou, 2. my si přímo vyhradili v prvém čísle; proto: nehněvejte se, když někdy nemůžeme psáti. — *R. F. Prostějov.* Milerádi vyhovíme, prosíme však o strpení, že snad později. Jak budeme moci pošleme dopis.

Illustrované přednášky (vydává prof. dr. Alex. Batěk, Plzeň-Loehotín; předpl. na 50 čísel 5 K, jednotlivá čísla 12 hal.) přinesly v poslední době tyto zajímavé a poutavé rozpravy: Počátkové nauky o elektřině (24 h), Vývoj tvorstva VII. (24 h), Chemie v denním životě (12 h), Starobylá astronomie Luny V. (12), Fosfor (12 h), Starobylá astronomie Slunce I. (24), Z českých tropů (24 h), Chemické čištění oděvů (48 h), Chemické vzorce (24 h). — Ve svazcích vyšlo: Zdravotnictví (K 1·90), Astronomie (K 1·90), Kulturní dějiny (K 1·90), Vědecký názor světový (2 K), Botanika (K 1·90) Zeměpis (2 K).

Pri „Inicilo matematika“ legu nian raporton en la lasta jarvolumo (Boh. esp. IV, 11, 175) represitan ankaŭ de »Greklingva esperantisto« (II, 8—9, 63).

»Mazdaznan“ — „Poznej sebe sama“ 7 přednášek z dávnověku Perského, dle nichž naučí se jednotlivec ovládati celé své »Já« v každémkoliv způsobě, tím naučí se též vzdorovati nemocní a dosáhnouti toho co v životě mu nejmilejšího. Vyšlo v čís. 6. »Přír. Lékaře« roč. XVI., za 40 h. Praha, Smíchov.

Esperantská korrespondence — Esperanta korespondado.

Jednonásobné otištění oznámení stojí 60 h, trojnásobné K 1·50. Členové svazu a spolků sdružených platí pouze 40 hal., resp. 1 K. Pro přímé předplatitele je prvé otištění zdarma. — Vyměňovati dopisy¹), pohlednice²), pošt. známky³) přejí si:

La unufoja enpreso de l' anonco kostas 25 sd., trifoja 63 sd. La anoj de l' asocio kaj aliĝintaj societoj pagas sole 17 sd., resp. 42 sd. Por la abonintoj la unua enpreso estas senpaga. — Interŝanĝonde leteroj¹), ill. poŝtkartoj²), poŝtmarkoj³) deziras:

171. Jan Daněk, Vrahovice u Prostějova, Moravio-Aŭstrio.²) Kolektas esp. gazetojn. — 172. S-ro Johanes Bauer, Godesberg a. R. Rheinstr. 2. Germanujo. — 173. S-ro Erich Glänzner, Berlin O 34, Germanujo, Königsbergerstr. 13. — 174. S-ro J. Hofberg Petersburg Učakovskaja ul. 12 kv. 1, Rusujo.²) (kun lokaj vidaĵ). — 175. F-ino Emilio Gancedo, telegraf-oficejo Baracaldo, Vizcaya Hispanujo.²). — 176. S-ro Jac. Mogendorff, 130 Nieurvestraat Groenlo, Holandujo.¹)²). — 177. S-ro M. Chr. Hansen Sadlmager, Rioge Fyn, Danujo,²). — 178. F-ino Maria Bartholome, muzikinstruistino, Essen a d. Ruhr Wiesenstrasse 63, Germanujo,²). — 179. S-ro Frant. E. Cagaš, l. Avenue Galois Bourg la Reine prés Paris Francujo, deziras korespondadi kun bohema fraŭlino kiu havas intereson pri poesio kaj ankaŭ interŝanĝas fotografaĵojn. — 180. S-ro Serge Egorov, eleve de Seminaire Simbirsk, Rusujo, nur kun fraulinoj²). — 181. Esperantista grupo en Nürnberg; anoj de tiu ĉi grupo deziras korespondadi kun bohemaj esperantistoj; skribu al sro Walther Schreier Nürnberg Bayern Parkstrasse 23 II. — 182. S-ro W. Barth, Neumark-Bedra Bez. Halle Saale, Germanujo,¹)²). — 183. S-ro Creston C. Coigne, 2151 East Cumberland, st. Philadelphia, Penss Usono Ameriko²). — 184. S-ro Aleksandro Karusar, Narva Estland Joachimstalo 181-12, Rusujo,²). — 185. S-ro Viktor Žavoronkov, Urbo Rjazaň. Mjasnickaja strat. Arefiev, Rusujo Ĉiam kaj tuj respondas. — 186. S-ro Ervin Seidl, Görlitz i. Schlesien, Germanujo, Landeskronstrasse 14. — 187. F-ino Esther Rintelman, Menomonee, Falls, Wis, Usono Ameriko²). — 188. S-ro Rich. Herm. Hengstenberg, Essllingen a. Neckar, Germanujo. Mi respondas ĉiam.²)

L. N. TOLSTOJ KAJ ESPERANTO.

Verkis *Jos. Krumpholc.* — (Fino).

Atentindaj vortoj, promesantaj grandan rikolton, bedaŭrinde da laborantoj estis malmulte. Sed sian utilon tamen ili alportis. Ili konfirmis kaj fortigis la pionirojn de esperanto, potence apogis ilin kontraŭ la atakoj kaj mokoj de skeptikuloj kaj profanuloj, kaj ne unu milo da ili estis konvertita per ili al nia ideo kaj kredo. Kaj per tiu kredo, espero kaj laboro de tiamaj samideanoj nia afero kreskis kaj floris, ĝis ĝi atingis sian benatan rikolton precipe dum la tria internacia kongreso en Cambridge 1907 kun postkongresa kunveno en London. Tio estis nova venko de esperantismo kaj gajno de nova »intermonto« — mondreganta Albiono.

Kaj en tiu sama jaro en aŭgusto vizitis Tolstoj'on juna bohema verkisto kaj literatur-historiisto Karel Velemínský el Praha. Unu vesperon oni parolis pri bohema (ĉeĥa) religia reformacio, pri bohemaj reformistoj Hus kaj Chelčický (elp. Ĥelĉicki) pri Bohemaj Fratoj k. t. p. ĝis la interparolo transiris de religiaj aferoj al — esperanto. »Ce rememoro de londona kunveno de esperantistoj« — skribas K. Velemínský — neesperantisto — en sia verketo »U Tolstého« (Ĉe Tolstoj)*) — »Tolstoj demandis min, ĉu ankaŭ ĉe ni (Bohemoj) disvastiĝas esperanto«... Ne multe da vortoj, sed kiel signifaj ĉe viro, kiu en sia »preĝlibro« (»Rondo de legaĵoj« — 26. II.) skribis: »Post longa interparolo penu rememoriĝi ĉion, pri kio oni parolis, kaj vi ekmiros, kiel malplena kaj nebezona, ofte ankaŭ malbona estis ĉia tia parolado«. — Malmulte da vortoj, sed kiel gravaj ĉe viro, kiu estis viva konscienco kaj plej karakteriza reprezentanto de spiritaj tendencoj de sia epoko, kiu kiel neniu alia malkovris al siaj samtempuloj ne sole la plej sekretajn profundaĵojn de iliaj animoj, sed ankaŭ la plej profundajn iliajn necesojn — — —.

Kaj unu el la plej grandaj necesoj niaj estas certe ankaŭ paco, kaj unu el la plej bonaj rimedoj por ĝi — esperanto.

---

*) Knihovnička Času, Praha, 40 h.

Konfesis tion ankaŭ L. N. Tolstoj en sia letero al s-ro Jos. Eydelnanth el 17.VIII. 1909, en kiu li skribis: »Simpatiante kune kun vi al tia movado, kia estas esperanto, mi volonte skribus ion pri tiu ĉi lasta, se almenaŭ miaj fortoj tion permesus. Dume, mi estus tre danksenta al vi, se vi trovus por vi eble traduki esperanten mian raporton pri Paco, prezentotan al Stockholm'a kongreso, la raporton, kiu estas ankoraŭ nenie presita, nek tradukita«. *)

Per tiu ĉi letero atestis Tolstoj denove ne sole sian simpation al esperanto, sed ankaŭ ĝian signifon por movado kaj por societoj pacifismaj kiel ankaŭ por la kongresoj internaciaj, decidinte ekparoli al pacifistoj unue esperante.

Kaj ankoraŭ unufoje, bedaŭrinde lastfoje, atestis L. N. Tolstoj sian favoron kaj fidelecon al esperanto, 24. II. 1910 en letero al unu el siaj korespondantoj, en kiu oni legas:

»Antaŭ 15 jaroj mi esprimis mian simpation por esperanto. Mi eĉ projektis publikigi ĵurnalon en tiu ĉi lingvo. Hodiaŭ mi havas la saman opinion, kiel antaŭe.« **)

L. N. Tolstoj aludas tie ĉi verŝajne je sia longatempa intenco propagandi kaj disvastigadi siajn ideojn kaj verkojn per esperanto. Bedaŭrinde, la fama rusa reakcio subpremis kaj sufokis esperindan entreprenon tuj en la komenco. Okazis tio pro publikigo de artikolo de L. N. Tolstoj »Prudento aŭ Kredo?« en »Esperantisto« (1895, februaro, pĝ. 28—30), kies kunlaboranto — komencante de tiu numero — fariĝis la redakcio de konataj rusaj eldonoj de »Posrednik« kune kun L. N. Tolstoj.

Bedaŭrinde, ne por longe. La registaro malpermesis la sendadon de la gazeto en Rusujon, sekve oni sendadis ĝin en la koverto, sed... post 3 sekvantaj numeroj $^{3}/_{4}$ de ĉiuj abonantoj »ĉesis enlasadi al si gazeton», kiun povis ricevi sole en kovrita koverto.... ***)

Jam el la komunikiĝo de ambaŭ nomitaj redakcioj oni vidas, ke tendencoj de esperantismo kaj tolstojismo estis kaj estas tre parencaj. Konfesis tion ne sole dro L. Zamenhof, tiama redaktoro de »Esperantisto,« sed ankaŭ la redakcio de »Posrednik,« do — L. N. Tolstoj mem.

---

*) »La ondo de Esperanto« 1910, No 11.

**) Laŭ londona ĵurnalo »Concord« La Revuo 1910, No. 48.

***) »Esperantisto« 1895, pĝ. 65—66.

Dro. Zamenhof skribis en la februara numero de »Esperantisto«: »La idealoj, por kiuj laboras »Posrednik,« estas: amo kaj fratero inter ĉiuj homoj, forigo de militoj, pureco de moroj, justeco kaj kompato al bestoj, deteniĝado de alkoholo, tabako k. t. p. La laborado de »Posrednik» estas sekve tre parenca al la nia...*)

Redakcio de eldonoj de »Posrednik« skribis: »Komenca motivo por fondiĝo de »Posrednik« estis la deziro, fari akireblaj por la popolo la verkojn de la plej bonaj rusaj kaj eksterlandaj verkistoj kaj pentristoj. — La agado de la redakcio ricevis direkton religi-moralan en la spirito de la instruado de Kristo, ĉar tiaj estis la konvinkoj de la homoj kiuj konsistigis per si la redakcion. La eldonoj de »Posrednik» estas dediĉataj la plej ĉefe al la ideo de paca spirita disvolviĝo kaj unuiĝo de la homoj kaj de ĉio vivanta en unu tutmondan frataron sur la principoj de Prudento kaj Amo, kiuj esceptas perfortecon kaj superstiĉecon.«**)

Kiu ne aŭdus en tiuj ĉi lastaj vortoj de »Posrednik« denove la komencajn vortojn de letero, per kiu L. N. Tolstoj respondis 27. IV. 1894 al esperantistoj?

»Servante per helpo de la vorto al la spirita disvolviĝo kaj unuiĝo de la homoj« — daŭrigas la redakcio de »Posrednik« — »en la lasta tempo ni ne povis ne turni nian atenton al unu el la plej bonaj potencaj rimedoj por la disvastigo de tia disvolviĝo kaj unuiĝo kaj ne ekuzi ĝin por la celoj de nia servado. Tia rimedo, laŭ nia opinio, fortigita parte per nia persona sperto, estas la lingvo internacia esperanto. Stariĝante sur la fundamenton de unu por ĉiuj facile lernebla lingvo internacia esperanto, ni esperas disvastigi nian agadon, komencinte komunikadon inter la egale kun ni pensantaj homoj de diversaj landoj kaj popoloj kaj altirinte ilin al kunsento kaj partoprenado en la elektita de ni servado — al kreo de regno de Dio...«

»Ni esperas, ke ankaŭ niaj fratoj laŭ spirito, disĵetitaj en la tuta mondo, dividados kun ni siajn pensojn kaj sentojn pri la demandoj, kiuj ĉiujn nin grave interesas, kaj ke ili por organo de tiu ĉi interŝanĝo de pensoj elektos la plej facilan en la mondo lingvon esperanto.« ***)

Ĉu estas bezone ankoraŭ pli multe da dokumentoj por konvinko, ke L. N. Tolstoj estis esperantismano eĉ esperantano, se ne ankaŭ esperantisto?

*) »Esperantisto« 1895, pĝ. 26.
**) »Esperantisto« 1895, pĝ. 27.
***) »Esperantisto« 1895, pĝ. 28.

Certe ne, kvankam oni povas citi ankoraŭ eble kelkajn. Ni atentigas ankoraŭ al jam rememorigita »Rondo de legaĵoj«, al tiu ĉi plej bela verko de Tolstoj — laŭ liaj propraj vortoj — en kiu ankaŭ estas troveblaj kelkaj simpatiaj vortoj de Tolstoj pri la ideo de tutmonda lingvo internacia, sur kio la unua atentigis la sekretario de L. N. Tolstoj, s-ro V. Bulgakov en »La ondo de Esperanto« 1910, No 11.

Tiel do opiniis pri esperanto — pri artefarita lingvo internacia — viro, super kiu neniam estis artisto pli granda, viro, al kiu la arto estis esenco de lia estaĵo, viro de vasta ĉirkaŭvido kaj penetranta juĝo pri bezonoj kaj necesoj de nia kaj estonta tempoj.

Bedaŭrinde, tiu genio, tutmonda, tiu vere internacia aŭtoritato morala forlasis la teran vivon kaj neniu jam aŭdos de li eĉ vorton en malfacilaj demandoj homaraj kaj vivotuŝantaj. Neniu, neniam! Domaĝe — eterne domaĝe! Sed ni esperu kaj laboru plue. Se la spirito de Tolstoj estos kun ni — kiu kontraŭ ni?

KIEL OKAZIS, KE AŬSTRIO NE ESTIS DETRUITA

LA 20AN DE AŬGUSTO EN LA JARO 1849 JE LA DUONO DE LA UNUA POSTTAGMEZE.

Rakonto de *Jan Neruda*. El la bohema lingvo tradukis *H. K. Bouška*.

(Daŭrigo.)

Tre gravan rolon tuj en la komenco de tiu ĉi sangplena dramo estis ludonta tiu kvina persono. Ĝi sciis nenion pri tio kaj ĝi devis nenion sciiĝi, nur en la plej lasta momento. Ĝi estis legomvendisto Pohorák. Li devenis el ie de Jenč post Bílá Hora (Blanka monto), kaj li veturadis kun malgranda veturilo kaj sia granda trenhundo trifoje dum la semajno en Praha'n por vendi mortigitajn kokidojn kaj kolombojn. Pri li atentigis la militestro Rumpál-Prokop Holý, kiam oni traktis pri granda afero, nome pri aĉeto de pulvo. Tiame estis treege malfacile havigi al si pulvon, la komercistoj havis la permeson vendadi ĝin sole al la personoj, kiuj povis prezenti oficán permeson, kaj Prokop Holý, ĉe kies gepatroj Pohorák ĉiam aĉetadis fumaĵitan viandon, sciigis mem, ke tiu ĉi aĉetas en Praha ankaŭ pulvon por komercisto el Jenč. Li demandis lin, ĉu li ne konsentus aĉeti pulvon ankaŭ por li, se li ricevus specialan rekompencon,

kaj Pohorák konsentis. La 19an de aŭgusto Prokop Holý donis al Pohorák ĉiujn ses guldenojn, el kiuj du guldenoj estis reĝa rekompenco kaj kvar guldenoj estis difinitaj por aĉeti pulvon. Li promesis, ke la sekvantan tagon li rapidos vendi sian komercaĵon kaj fari aĉetojn, ke li poste veturos kun sia veturileto anstataŭ al la pordego de Strahov al tiu de Bruska, kaj ke tie li trandonos pulvon al Prokop Holý. Nur nun li ekscios, ke estas tie amaso da ni, li maljungos de la veturileto sian blankan hundon, li lasos la veturileton stari sur la vojo kaj aliĝos al ni. Ke li aliĝos, pri tio ekzistis neniu dubo, li ricevis ja du guldenojn, kaj poste tiu honoro! Ni poste ĉiumaniere faros el li ion, li povas esti certa pri tio. Krom tio sciigis al ni Prokop Holý, ke Pohorák la lastan jaron post Pentekosto rakontis, kiel li en batalo detiris de sur ĉevalo husaron.

»Post Bílá Hora (Blanka monto) estas la plej fortaj homoj en Bohemujo«, asertis Prokop Holý.

»Kaj tio iras ĝis post Rakovník«, juĝis Mikuláš z Husi kaj svingis sian potencan manon en la aeron.

Por diri la veron, la partopreno de Pohorák estis por mi afero tute agrabla. Kaj mi vetus, ke ĉe la ceteraj militestroj certe okazis tute simila pripensado. Nome, kiel supre estis detale klarigite, en nia plano estis la unua afero la gardisto apud la pordego. Sed jen estis unu okazaĵo, kiu okazis nur antaŭ nemultaj monatoj kaj kies postsigno certe restis ĝis hodiaŭ profunde en la animo de ĉiu el ni. Tiame ni kvar — sed estis pli multe da ni ol kvar — ludis pilkon en bastionaj fosaĵoj. »Velký pasák« (Granda paŝtisto) estis nomata nia militista ludo kaj oni ludis dum kelkaj horoj. Ni havis belegan gumpilkon, certe ĝi kostis du dudekkrejcerojn. Ni ludis bonege, ĉar preteriranta grenadisto haltis por admiri nin. Li tie staris longe, li poste eĉ sidiĝis sur herbaron por povi admiri nin pli oportune. Subite okazis, ke la pilko ruliĝis precize preter li, la grenadisto malvigle streĉiĝis tiel, ke li falis sur la ventron, kaj li kaptis ĝin. Poste li estis malrapide leviĝanta — lia leviĝado ŝajnis senfina — kaj ni atendis, kien lia potenca dekstra mano ĵetos la pilkon. Sed lia potenca dekstra mano oportune enŝovis la pilkon en la poŝon kaj lia potenca korpo malvigle moviĝis sur la deklivo supren. Ni ĉirkaŭis la grenadiston; ni petis, kriis, minacis — la rezultato estis, ke Prokop Holý ricevis kapfrapon kaj Mikuláš z Husi ankaŭ. Poste ni ĵetis ŝtonojn, sed la grenadisto ekkuris kontraŭ nin, kaj la verema historio devas konstati, ke ni ĉiuj forkuris.

»Sciu, ni faris tute bone, ke ni ne batis lin«, klarigadis poste Jan Žižka z Trocnova. »Vi scias, kion ni intencas, kaj kiu povas scii, kio estus okazinta! Kiam ekzistas konspiro, oni neniam scias, kio povas okazi, mi tion scias! Mia tuta korpo jam tremis — mi volis kapti la viraĉon — sed mi pensis: Atendu nur!« Tiu ĉi klara rakonto estis danksente akceptita de ĉiuj, kaj ĉiu atestis, ke li jam tremis sur la tuta korpo, kaj ke li apenaŭ povis deteni sin.

En la unuaj tagoj de l' aŭgusto, kiam ni traktis jam pri la plej subtilaj detalaĵoj de la plano, mi subite demandis: »Ĉu la hundo de Pohorák mordas?«

»Jes, ĝi mordas«, asertis Prokop Holý, »hieraŭ ĝi formordis al servistino de marcipanisto pecon da jupo«.

Tio estis tre grava, ke la hundo de Pohorák mordas.

(Daŭrigo).

KRONIKA A KOMENTÁŘ.

Sedmý mezinárodní sjezd esperantistů konati se bude ve dnech 20—27. srpna 1911. v belgickém městě Antverpách (Antwerpen, Anvers) za čestného předsednictví tvůrce esperanta dra L. L. Zamenhofa a četných vynikajících osobností. Vláda propůjčila pořadatelstvu (Sepo por la Sepa = Sedmička pro Sedmý — totiž sjezd t. j. 7 členný výbor pro uspořádání 7ho sjezdu) rozsáhlou slavnostní dvoranu (pro všeobecná sezení) i přízemní sály (pro odborné schůze) král. Athenea, město dalo mu ku použití flanderskou Operu. Rada městská odhlasovala sjezdu subvenci 3.000 fr. a povolila všem účastníkům sjezdu bezplatný vstup do musei, radnice, zoologické zahrady a pod.; kromě toho podpořila reklamu tím, že zdarma propůjčila obrázky pro esp. průvodce po Antverpách a obrázky ku promítání při esperantských přednáškách konaných v různých městech Evropy. Se sjezdem spojeno bude esperantské divadelní představení, při němž herci král. nizozemského divadla sehrají Spaakův kus »Kaatje« v esp. překladě Van der Biestově, dále veliká pěvecká akademie z flanderských písní, mezinárodní ples v národních krojích, četné slavnosti a vycházky a vyjížky po Belgii (od 28. srp. do 2. září). Budou uspořádány také bohuslužby s kázáním a zpěvem v esperantu pro účastníky katolické (20. a 27. srp.), protestanské (20. srp.) a anglikánské (27. srp.). Veškeré slavnosti i divadelní představení, budou přístupny bezplatně, pouze za vyhražené místo v divadle stanoveno je záznamné (na sedadla v přízemí a na balkoně 40 sd = 96 h, na galerii 20 sd = 48 h). Při příležitosti sjezdu uspořádána je řada (přes 20) literárních konkursů, jichž výsledky budou na sjezdu oznámeny a jichž přítomným vítězům budou tu hned ceny rozděleny. Cizím účastníkům k disposici bude přes sto policistů a 15 pol. úředníků, kteří z nařízení městské rady naučili se esperantu. Pro sjezd konána byla velká reklama přednáškami se světelnými obrazy (propůjčila městská rada), brožurami (část nákladu hradila a štočky propůjčila městská rada), velikou hostinou pro žurnalisty a pod. Kongresní výbor vydal ill. propagačního průvodce (Antverpeno kaj La Sepa, Sm 0·10 = 24 h), veliký plán města (Sm 0·10 = 24 h), pohlednice s členy pořadatelstva a s plánem města (obálka s 12 pohl. Sm 0·22 = 53 h), 3 serie nálepek (obálka

se 100 kusy Sm 0·40 = 96 h), kongresní knihu (Sm 1·50 = K 3·60) a prodává také text hry »Kaatje« (Sm 1·00 = K 2·40). Ke sjezdu nyní už došlo přes 900 přihlášek ze všech zemí světa, takže sjezd slibuje býti velikolepou manifestací esperantismu. — Kongresní legitimace, která opravňuje k volné účasti na všech schůzích, k bezplatnému vstupu ke všem slavnostem, k bezplatnému obdržení všech publikací atd. stojí 5 Sm (12 K); příspěvek pro ty, kdož se nesúčastní osobně, ale chtějí dostati všecky sjezdové publikace je 2 Sm (K 4·80). Za byt a snídaně na 5 dní platí se 6, 7, 10, 15, 20 Sm (15, 17, 24, 36, 48 K), za byt a stravu (3 jídla) na 5 dní platí se 10, 12, 15, 20, 30 Sm (24, 29, 36, 46, 48, 72 K). Přihlášky, objednávky, příspěvky atd. přijímá: So D-ro Van der Biest, Antwerpen (Belgio), Minderbroedersrui 76. Informace podá redakce revue »Český esperantista« (Smíchov 730, Celná 4). *Bšk.*

Vévoda Brunšvický a esperanto. Vévoda Brunšvický, který již delší dobu zajímá se o esp. projevil tento svůj zájem zvláštním způsobem. Uspořádal totiž na svém zámku (13. II. 11.) debatní večer o esperantu k němuž pozváni byli různí hodnostáři. Na schůzce, kterou zahájil ministr vyučování, promluvil dr. Kliemke (z Berlína) o podstatě, významu a rozšíření esp., načež zodpověděl četné dotazy přítomných. Vévoda sám vyslovil se příznivě pro esp. a vybízel ku podpoře hnutí esp. *Hkb.*

Subvence esperantům. Ve Florencii obchodní komora poskytla tamějšímu esp. spolku subvenci 100 K. V St. Denis městská rada odhlasovala pro výroční sjezd pařížské federace esp. 100 fr. Oficielní orgán Boulogneské federace esp. uveřejňuje seznam svých spolků, jež dostaly subvence: Beaune 50 fr. Saint-les-Citeaux (30), Bourg (25), Meursault, Dijon, Tournus, Louhans, Macon, Sens a j. Město Bilbao udělilo esp. spolku subvenci 500 K. V Avignoně dostal spol. esp. od městské rady 50 fr. V Sedanu dostal esp. spolek subvenci od městské rady a obch. komory. *Hmd.*

Vyučování esperantu na školách. V Janově (Ital.) je vyučování esperantu v rozvrhu dvou škol; mimo to vyučuje se tu esp. v místnostech university. V Brunšviku koná se kurs esp. při odborné škole pro drogisty. V Sas. Kamenici je vyučování esp. v učebné osnově král. průmysl. akademie. V Bělehradě učí se esp. na obch. akademii a na nedělní pokrač. obch. škole. V Kjustendilu (Bulh.) zahájen kurs esp. na škole zemědělské, jehož účastní se 35 posluchačů školy; učí učitel ústavu. V Hanoveru je dovoleno vyučovati esp. na všech školách; koná se 10 kursů; návštěva 170 osob. V Kielce (Rus.) učí se esp. na dívčí škole. V Schönaů-Chemitz (Ženava u Sas. Kamenice) vyučuje se esp. v nejvyšších dvou třídách místní školy dvě hodiny týdně. V Uhrách vyučuje se esp. na reálce v Pécs, gymnasium v Brassó, měšťan. školách dívčích v Komárově a Nagyszebenu a na obec. školách v Brassó, Komárově, Zomboru a Egeru. *Nemo.*

Vojenské kruhy a esperanto. V Lyoně koná se kurs pro vojáky (účastníků je 30). V Kovnu (Rusko) koná se kurs pro členy Červeného kříže. V Antverpách konána v lednu přednáška před důstojníky vozatajstva na thema: Jazyk mezinárodní a armáda. V Madridě učí se esp. na škole generálního štábu, na učilištích pro vojenské lékaře, v důstojnickém a námořnickém klubu a v ústředí Červeného kříže. *Hmd.*

Esperanto mezi policisty. V Janově koná se kurs esp. pro 11 městských strážníků. V Plauen i. W. účastní sa 10 policistů esp. kursu. V Magdeburku učí se esp. 18 policejních úředníků. V Barceloně (Špan.) a v Hagu (Hol.) policisté složivší zkoušku z esp. smějí nositi esp. odznak na uniformě. *Hmd.*

Esperanto mezi učiteli. V Aldershotu (Angl.) místní skupina učitelské jednoty »National Union of Teachres« zřídila kurs esp. V Ant-

werpách (Belg.) konala se přednáška o esp. ve spolku profesorů »Regentenkring«. Ve Vídni konají se dva kursy esp. na učitel. ústavě; kromě toho koná se kurs esp. pro učitelky škol obec. a měšťan. V učitelských jednotách v Achimu u Brém, Berlíně-Rixdorfu, Berlíně-Weissensee, v Deubenu a j. konány přednášky o esp. Ve Straubingu koná se pro učitele zvláštní kurs esp. V Žitavě (Zittau) je kurs v uč. jedn. *Hmd.*

Esperanto mezi dělnictvem. V Lipsku děln. klub »Frateco« uspořádal (v únoru 1911) 5 kursů esp. se 150 účastníky. V Pirně, kde zahájen nový vyučovací běh esp. pro dělníky, připravuje se založení krajského svazu dělnických klubů esp. V Plymouthu konána přednáška o esp. v socialistickém Institutu před socialisty, anarchisty a komunisty. V Düsseldorfu založen děln. klub esp. a zahájen kurs esp. pro dělníky o 50 navštěvnících. Ve Vídni uspořádán kurs a založen dělnický spolek »Frateco« mající 30 členů, mezi nimiž jsou Češi, Němci a Francouzi. V Magdeburku, kde je děln. kurs esp., byla založena nová esp. tiskárna, jejíž sazeči téměř všichni hovoří plynně esp. V Mnichově učí se esp. 60 typografů a litografů; děln. klub zahájil tři kursy. V Cúcutě (Kolumbie) založen děln. spolek esp., jehož členy jsou většinou typografové. V Rotterdamě konají se kursy pro zřízence měst. elektr. drah. — Dělnické spolky esperantistů založeny v Berlíně (52 členů), Kasselu, Budapešti, Vladivostoku. — Kursy esp. pro dělníky konány v Mügeln (30 posluchačů), Stuttgartu, Zehistě u Pirny (20 účastníků), Cornigliano Ligure v Italii, v Argentině (kurs federace typografů). *Hmd.*

Esperanto mezi mládeží. Ve Vídni založen byl spolek »Esperanto-Junularo« mající za účel, propagovati esp. mezi mládeží. V Drážďanech žáci, kteří se naučili ve škole esp. sdružili se ve skupinu mladých esperantistů »En juneco nia espero«; skupina čítá dosud 25 členů, předseda je 14letý, místopředseda a pokladník 12letý; týdenní členský příspěvek je 1—5pf. V Hagu založena skupina mládeže »Estonteco«. V Novočerkasku na místní zemědělské škole založen koncem r. 1910 kroužek esp,, který sestává ze 40 členů a koná pravidelné týdenní schůzky. V St. Omer skupina žáků místního lycea uspořádala v led. v slavnostním sále lycea, jíž účastnil se náměstek starostův, professorstvo a většina žactva. Ve Štýrském Hradci uspořádán kurs esp. spolkem německých akademiků-esperantistů (Germana akademia esperanto-societo) ve spolkové místnosti; jiný kurs konán na universitě. V Antverpách uspořádána přednáška a kurs pro studenty. V Kursku (Rus.) pořádán zvláštní kurs pro žáky škol středních. V Troyes (Franc.) konán kurs pro učitele i žáky obecné školy. V Abo (Finsko) skupina mladých esperantistů čítá 90 členů. *Hmd.*

Tiskárny a písmolijny s esp. typy (viz »Č. e.« V, 5-6, 82). Jak uvádí »Le Monde esp.« (IV, 5) bylo v dubnu 1911 (v závorce udán stav v únoru 1911 námi již uvedený) 329 (276) tiskáren, 7 (6) písmolijen a 4 (3) továren na linotypy s esp. typy a 593 (522) typografů známých, že umějí esperantsky. *Hmd.*

Esperantská reklama. — Želez. společnost orleánská ve Francii vydala průvodce po svých tratích esperantsky (čtenáři naši obdrží brožuru tu zdarma; pište na: Fervoja kompanio de Paris al Orléans, Trafic-Voyageurs-Publicité, Paris-Francujo, place Valhubert 1.) — Mezinárodní hygienická výstava v Drážďanech (květ. — září 1911) vydala podrobnou ill. brožuru v esp. (brožuru obdrží každý, kdo dopíše si o ni, přiloživ mezinárodní kupon na odpověď, na adresu: Dr. Schramm, Dresden 20, Saksio) užívá esp. a zřídila na výstavě esp. inform. kancelář. — Mezinárodní turistická výstava v Berlíně (dub.-červen 1911) užívala esperantské reklamy (prostřednictvím »U. e. a.«), vydala esp. informační brožuru a věnovala

zvláštní oddělení esp. — Známá lond. fa Burroughs Welcome & Co. vydala esp. katalogy s barevnými rytinami. *Nemo.*

Esperanto považováno za češtinu. V »Deutsche Zeitung« (9. února 1911) »neodvislém časopise pro národní politiku« v Berlíně, jakýsi čtenář píše o přestavbě nádraží v Saské Kamenici a rozhořčuje se nad tím, že nádražní prodejna knih má nápis mimo v němčině, ještě v češtině a pak ve frančině a angličině. »Zajisté jak francouzský tak anglický překlad jest zbytečný, tím více český«, míní. Ukázalo se, že pod německým Buchhandlung nalézající se nápis je esperantský a nikoliv český. Redakce vyvedena z omylu četnými vysvětleními německých esperantistů nedala si ovšem ujíti příležitost a uveřejňujíc 12. února vysvětlení, obrací se rozhořčeně proti esp. Teprve 2.-III. plně přiznává svůj omyl a lituje uveřejnění té zprávy. *Hmd.*

Náhrobky s nápisem v esperantu. Na hřbitově v Eppsteinu u Hoechstu a. Main (Něm.) nad hrobem anglického esperantisty Pointera je náhrobek s esp. nápisem: Por amplena memoro en Ernest Pointer en 1881—1909. »En espero de eterna vivo.« Titus I. 2. (V láskyplnou upomínku na Ernsta Pointera v 1881—1909. »V naději věčného života.« Titus I. 2.) Také nad hrobem Marie Schröderové jest na náhrobním kameni 5cípá hvězda s esp. verši a nad ní bronzový portrét zesnulé. *Nemo.*

Rozmanitosti z hnutí esperantistického. — Irská společnost pro umění a průmysl zařadila esp. mezi zkušební předměty. — V Nordském departementu ve Francii úřední statistické dotazníky zasílané na ředitelstva škol obsahují rubriku určenou pro sdělení, vyučuje-li se na ústavě esperantu čili nic. — Ve své nejnovější brožuře »Kulturní snahy doby současné« vynikající učenec švýcarský prof. Forel věnoval dvě kapitoly jazyku mezinárodnímu. — Rakouský spolek vzduchoplavců »Aeroclub« ve Vídni se usnesl, aby mnohojazyčné vyzvání k úřadům na členské legitimaci (»Občanské i vojenské úřady se žádají, aby poskytly ochranu i pomoc majetníku legitimace«) bylo také v esperantu (vedle 13 jazyků jiných). — Ministr vyučování ve Španělsku a Manitobě (v Kanadě) pomýšlí na zavedení esp. do škol. — Polský naučný slovník Orgelbrandův pojal do dodatků také článek o esp. — President republiky kolumbijské dr. Carlos Restrepo přijal protektorát Svazu esperantistů v Kolumbii. — Čestné předsednictvo II. sjezdu italských esp. (v květnu 1911 v Janově) přijali starosta města, předseda přístavní rady, president obch. komory a inspektor škol. — Ples samosského svazu esp. konal se pod protektorátem prince-vladaře a súčastnily se ho četní hodnostáři. — Terstský čas. »Il Piccolo« rozeslal vynikajícím světovým osobnostem dotaz, co míní dělati v r. 1911; mezi osobami, které redakce pojala do ankety byl i tvůrce esp. dr. Zamenhof, jehož odpověď časopis uveřejnil esperantsky. — Hollandský denník »De Avondpost«, který již delší dobu uveřejňuje články o esp. přináší nyní týdenní rubriku v esp. — Usonský čas. »New Haven Union« má pravidelnou nedělní kroniku esperantskou. — Orgán franc. kadeřníků »Le Capilariste« (red. E. Long) obsahuje esperantské články. — Čas. »Deutsche Warte« přináší týdně zvláštní přílohu »Esperanto-Warte«. — Akc. společnost pro učebné pomůcky v Berlíně vydala několik fonografických válečků s esp. kusy a připravuje fonografické cvičebné texty pro kursy. — V Bělehradě uspořádána (15-20. II.) esp. výstavka v místnostech university, kterou navštívil i rektor a někteří profesoři. — V Kasselu místní skupina svazu obch. příručí (Verband deutscher Handlungsgehilfen) založila esp. odbor a pořádá kurs esp. — Na ústavech pro slepce v Cordově (Špaň.) učí se esp. — Ve Vídni koná se kurs esp. pro stát. úředníky. — V Teichstatte (D. Rak.) pořádá se nový kurs pro železniční zřízence. — V městské nemocnici v Hagu je kurs pro ošetřovatelky. — Na propagační fond svazu

něm. esp. sešlo se do konce května (dle výkazu v »Germana esp.« VIII. 6) přes 13.000 K (10.855 M); fond Zamenhofův vykazuje již skoro 3.700 K (3073 M). — Na ostrově Samos založen Dámský spolek esp. na popud kněžny Heleny; ustavující schůze konala se v knížecím paláci a byl jí přítomen též kníže-vladař Emmanuel Kopassis a četné vznešené paní a slečny z nejlepších rodin. — V rozličných telegraf. úřadech brasilských vyskytují se často vyhlášky, jež kromě textu portugal., angl., franc. a něm. obsahují také text esp. — V Leisnigu tamější (dva) kursy esp. vedou dva professoři místní reálky. — V Münteru i W. navštěvují kurs esp. 18 poddůstojníků. — V Potsdamu založen výbor mající za účel uvedení esp. v praktický život; sestává z členů předních městských institucí, předsedou je starosta města, člen panské sněmovny pruské Vosberg. — Northern Polytechnic, Holleway pojalo do vyuč. rozvrhu esp. *Kronikář.*

Jubilejní schůze rakouských esperantistů v Brně. Přicházíme už do doby jubileí. Letošní rok je desátý od založení prvního spolku esperantistů v Rakousku. Byl jím »Rakouský spolek esperantistů — Aŭstria societo de esperantistoj« založený r. 1901 v Brně. Spolek byl česko-německý, později (r. 1905) změněn na český se jménem »Klub českých esperantistů — Klubo de bohemaj esperantistoj« a zároveň založen spolek německých samideánů »Germana grupo esperantista«. Letos tedy na oslavu 10letého jubilea svolal český klub do Brna na 3.—5. června přátelskou schůzi rakouských esperantistů. Průběh její byl velmi uspokojivý. Vedle brněnských súčastnili se jí esperantisté z Vídně, Pardubic, Hořic, Rožnova, Jevíčka, Bystřice p. H., Ivanovic, Uherského Ostroha a j. Svaz českých esperantů zastupoval p. dr. Kamaryt. Pozdravné dopisy a telegramy došly z Prahy (Svaz, Česká spol. esp., Unie, redakce Č. č. e., esp. odbor spolku akademiků v Praze-VII.), ze Lvova, Vídně (2), Krakova (2), Kolozswaru, Kismartova, Debrecína, Červeného Kostelce, Nového Bydžova, Luhačovic (Joža Mareš, Ĉiostudenta asocio, Česká společnost esp.), Olomouce, Radvanic, Nymburka, Plzně; ba i ze Srbska (Bělohradu, Bulharska (Novesiola) a Francie (Amiensu) došly pozdravné telegramy. Také Zamenhof poslal třebas poněkud pozdě, pozdravný dopis, který přirozeně přijat byl s velikým nadšením. Pořad sjezdu zahájen 3. června večer přátelskou schůzkou účastníků v Litovelské restauraci. Byla to vskutku přátelská schůzka, v níž setrvali účastníci v přátelském rozhovoru do pozdních hodin. Pan Odložilík vylíčil v delší esp. řeči cestu posluchačů obchodní akademie na Balkánský poloostrov a vlídnou pomoc, které se jim od tamních esp. dostalo. Druhý den (v neděli) konala se v malém sále besedního domu veřejná propagační schůze, které súčastnilo se asi 150 účastníků. Schůzi zahájil o $^1/_2$11 hod. předseda brněnského klubu p. Waisser uvítáním přítomných a navržením předsednictva, do něhož zvoleni p. dr. Stan. Schulhof (Pardubice), předsedou, pp. Macháček (Vídeň) a Socha (Uherský Ostroh) místopředsedy, p. Odložilík zapisovatelem. Pan dr. Schulhof ujímaje se řízení schůze, poukázal na nynější rychlý rozvoj esperanta a na jeho podivuhodně snadnou naučitelnost a udělil slovo p. Glückovi (Vídeň), který pozdravil přítomné jménem Ligy rakouských německých esp. a v pěkné esperantské řeči, často potleskem přerušován, uvedl, že esperantisté rakouští tím, že scházejí se společně bez rozdílu národnosti a klidně bez národní řevnivosti společně pracují pro společnou ideu, jsou krásným a následování hodným vzorem i pro rakouské pracovníky v jiných oborech. Pak mluvil za Svaz č. e. p. dr. Kamaryt (Hořice), který vzpomenul propagační práce za 10 let vykonané a jejích krásných výsledků a upozornil, že v novém desetiletí je třeba, aby se hnutí, které bylo dosud po více extensivním, započalo práci vnitřní. Pak ujal se slova p. J. Krumpholc a proslovil jednu ze svých skvělých propagačních přednášek, kterých jsme od něho slyšeli už více,

ale které vždy jsou nové a vždy obsahují řadu nových důvodů, příkladů a dokladů. Po jeho řeči, hojně potleskem odměněné, skončil p. předsedající schůzi. Před odchodem mile překvapil účastníky p. Joža Rund, který se svými 3 dítkami zazpíval hymnu »En la mondon«. Odpoledne byla prohlídka města a večer sešli se účastníci opět v Litovelské restauraci k esp. schůzi, jejíž program i debata byly zcela esperantské. P. Kadlec přednesl Schulhofovu báseň »Printempa kanto«, p. Siebenschein monolog z »Ifigenio en Taŭrido«, načež měl p. Siebenschein (Vídeň) přednášku o propagaci esp. v Rakousku, v níž upozornil na to, že hnutí esperantské počalo nejdříve mezi Čechy. Pan dr. Kamaryt vděčně kvitoval slova předřečníkova, vzdal však též zaslouženou chválu nynějšímu rozmachu esper mezi rakouskými Němci. Také ostatní řečníci, zvláště pp. Socha, Glück, Kudela, Odložilík zdůrazňovali spolupráci rakouských národů. Schůze zakončena doslovem p. Sochy, který poděkoval brněnskému klubu za uspořádání zdařilého sjezdu. Druhý den (pondělí) podnikli účastníci výlet k Macoše. Jubileum brněnské lze nazvati bez lichocení zdařilým. Toliko slabá účast byla mu velmi na škodu. Z rakouských národů byli zastoupeni jen Čechové a Němci a to velmi skrovně. Celkem bylo mimobrněnských účastníků asi 20, mezi nimi 5 z Vídně, Poláci. Slovinci ani Maďaři nebyli zastoupeni. To jediné může kalit radost pořadatelů z pěkného úspěchu, který přes malou účast měli. Uspořádáním jubilea udělali pěkný kousek práce a mohou se j m těšiti dlouho. *S. K.*

III. schůzka východočeských esperantistů konala se tentokráte v Hradci Králové v měšťanské besedě 21. května, a bylo jí přítomno na 70 účastníků z Hradce, Kuklen, Pardubic, Chrudimě, Hořic a Červeného Kostelce. Za Svaz č. e. byl přítomen předseda p. dr. Kamaryt, za dámský klub sl. Šupichova. Pořad byl zahájen proslovem p. J. Michálka z Hradce, načež následoval zábavný esperantský program zpěvní a deklamatorní. Slečna Schulhofova velmi pěkně přednesla básně p. dra Schulhofa (Printempa kanto, Verda stelo), p. Zach zazpíval s doprovodem sl. Moravcové písně dra Deza (Esperu, Mi amas Vin), devítiletý Ludvíček Spacír z Pardubic přednesl Schulhofovu báseň »Ho ve, koro disŝirita« a na na konec sehráli členové dělnického klubu esp. z Pardubic česko-esperantský žert Schulhofův »První lekce«. Ten zaslouží zvláštní zmínky. Jeť to komedie, která svou vtipností značně vyniká nad průměr podobných příležitostných skladeb, a je jako stvořena k oživení programu různých esperantských zábav. Po vyčerpání zábavního programu konal p. dr. Fousek přednášku o kulturním významu esperantismu, v níž hlavně citáty ze Zamenhofa doložil oprávnění vnitřní ideje esperantismu. Po tom podali delegáti východočeských spolků stručné zprávy o jejich činnosti, čímž schůze skončena. — Není lze pochybovati o tom, že sl. Melicharovu, p. Michálka a ostatní pořadatele stálo uspořádání schůze hojně práce a námahy, a že snaha jejich byla odměněna hojnou návštěvou. Neníť 70 účastníků na krajinské schůzi nijak nízkou číslicí. Přes to však myslím, že výsledek takovéto schůze nikterak neodpovídá obětem, které pořadatelé i účastníci přinášejí, a že dlužno uvážiti, jak by se dal jejich význam povznésti; o tom však jindy. *S. K.*

České kursy esperanta. V Praze VII. esperantistický odbor »Spolku akademiků« pořádá kurs esp., který vede p. Rudolf Hromada. Na Kladně místní »Klub esp.« pořádá ve škole u sv. Floriána každé úterý kurs pro začátečníky a každý čtvrtek kurs pro pokročilé. *Kronikář.*

České přednášky o esperantu. V Praze VII. »Spolek akademiků« uspořádal (12. března 1911) v host. Červenkově (Kamenická) přednášku o esp. spojenou s debatou; přednášel p. H. K. Bouška; při spolku ustavil se odbor esperantistický. Na Kladně místní »Klub esp.« uspořádal (6. dubna 1911 v Sokole) přednášku o esp., kterou za hojné účasti obe-

censtva (přes 150 osob) všech tříd proslovil p. Šidlo z Prahy; večer po přednášce uspořádán byl (v klub. místnosti v »Konviktě«) koncert rovněž hojně navštívený. *Kronikář.*

Odbor akademiků-esperantistů. — Při »Spolku akademiků Praha-VII.« ustavil se esperantistický odbor, který vytkl za úkol: 1. poskytnouti členům možnost, naučiti se esperantu, 2. šířiti esperanto mezi českými studenty středoškolskými i vysokoškolskými, 3. pomocí esperanta podávati cizině informace o českém národě vůbec a českém studentstvu zvláště a získávati informace o studentském životě v cizině, 4. organisovati mladé české esperantisty dle vzoru v cizině. Odbor započal svou činnost přednáškou a debatou o esperantu (přednášel p. H. K. Bouška) a kursem esp. (učí p. Rud. Hromada). Odbor schází se každého týdne ve spolkových místnostech (v host. p. Červenky v Kamenické ulici v Bubnech). *Hkb.*

Brožura o praktickém používání esperanta z péra p. Rudolfa Fridricha, profesora v Prostějově, vydána byla esperantisty z Bystřice p. H., Hluku, Chvalkovic, Jevíčka, Luhačovic, Prostějova, Rožnova, Tábora, Telče, Vídně, Vítkovic a Vsetína pod názvem *»Esperantismus a jeho světová organisace Universala esperanto-asocio«*. Brožuru má na skladě »Klub esperantistů v Prostějově« a zasílá ji (proti hotovému zaplacení) 1 výtisk za 13 hal., 10 výt. 80 h, 20 výt. K 1·50. Doporučujeme tuto pěknou infomační brožuru svého váženého spolupracovníka všem čtenářům této revue. *Hkb.*

Zakladatel prvního klubu esperantistů v Rakousku. Plzeňský časopis »Směr« (II, 19, 6: 13. 5. 11.) vydávaný a redigovaný jedním z nejčilejších pokrokových žurnalistů českých, známým předákem české sekce »Volné myšlenky« p. Karlem Pelantem, zaznamenávaje zprávu o jubilejní slavnosti brněnského klubu esperantistů připomíná: »Zakladatelem tohoto prvního klubu esp. v Rakousku, jenž první, vydán posměchu všech lidí, učil dělníky, úředníky, ba i školní děti s úspěchem, pak z přívrženců vytvořil klub a jenž dal tak podnět ke tvoření dalších klubů v Rakousku, jest Karel Pelant, redaktor t. l. Páni učitelé Čejka a Krumpholc v Bystřici, p. H. asi nejprvější čeští esperantisté, snad ve vzpomínkách do cizích listů, potvrdí toto faktum a vzpomenou na doby prvé propagandy jazyka, který odstraní kdysi tři čtvrtiny jazykových obtíží dnes existujících«. Připomínáme k tomu, že p. red. Pelant byl tehdy redaktorem brněnského časopisu »Rovnost« a opravdu on to byl, který s pp. Kajšem a Steierem zbudovali tehdejší utrakvistický (čes.-něm.) spolek esperantistů, který později rozdělil se ve spolky dva, český a německý. Je spravedlivo vzpomenouti v jubilejních dnech těch, kdož jubileum to umožnili. *Bšk.*

Plemenné motivy v mezinárodním jazyce. Vídeňský universitní profesor dr. *Theodor Fuchs* zaslal nám zajímavý polemický spisek *Esperanto und Ido*, jehož jádrem jest kritika zásad novější mezinárodní řeči *ido*, dnes odpůrkyně původnějšího, a jak se vůbec podobá, praktičtějšího *esperanta*. Nemíníme se spornou otázkou podrobněji zabývati, ale upozorňujeme pouze na dvě věci, jež stoupenec Zamenhofův vytýká idistům se štýrskohradeckým profesorem Pfanndlerem v čele. Stoje na základě přísně mezinárodním, vyčítá dr. Fuchs idistům nepoměrné nadržování latině, které činí ido nesnadným pro ty, kdož latinsky neznají a pokračuje: »Nevím, nemýlím-li se, ale zdá se mně často, že se v idistickém hnutí jeví jakýsi antisemitský rys a především hluboká nechuť proti všemu slovanskému a to je při podniku s mezinárodními snahami ovšem pochybené. Idisté perhorreskují četné zvuky s **aj** a **oj** v esperantu, prý že jsou nehezké a mají »židovský« ráz, a přece v staré řečtině, kterou idisté tak velebí, naskytá se **aj** a **oj** neméně často. Idisté perhorreskují dále četné sykavky v esperantu a právě tyto sykavky dodávají líbeznosti jazykům slovanským.

Při mezinárodním jazyku světovém jest mínění Slovanů daleko více rozhodující než mínění všech idistických akademiků«. Tento zajímavý úryvek polemiky mezinárodních esperantistů a mezinárodních idistů potvrzuje jen staré přísloví: »Naturam expellas furca, tamen usque recurret«.

Přehled 9. VI. 11. (IX, 37, 570-1).

ZPRÁVY SPOLKOVÉ.

Zkouška z esperanta. Před pražskou zkušební komisí »Svazu čes. esp.« (pro král. České) vykonal dne 11. června 1911 zkoušku způsobilosti vyučovati esperantu p. Alois Pazdera, studující gymnasia z Pelhřimova.

Česká společnost esperantistů v Praze konala 28. III. 11 svou IV. řádnou valnou schůzi za předsednictví p. adj. Krause a za poměrně slabé účasti členstva. Po schválení protokolu o schůzi minulé přečteny pečlivě sestavené zprávy funkcionářů. Ze zprávy jednatelské budiž uvedeno: Odbývány byly pravidelně týdenní členské schůze, jichž programem byly esperantské přednášky a přednesy, společné překládání a vespolná konversace, čtení a společenské hry; ze schůzí posílány pohlednice do celého světa, na něž došly odpovědi tvořící zajímavou a bohatou sbírku; společnou prací byla vzorně přeložena jedna z Erbenových pohádek a překlad uveřejněn v »Čes. esp.«; pro členstvo uspořádány 2 konkursy v překládání; větší přednášky přednesli pp. Barvíř (Mia vojaĝo), Berger (Spiritismo, Nevidebleco, Akvo, Aero, Fajro, Tero, Maté-Berger), Hromada (Impresoj el Augsburg) a Schmidt (Aerveturiloj); různými zprávami a vyprávěním rozmanitých zajímavostí oživovali schůze pp. Barvíř, Berger, Biskup, Bouška, Schmidt, Stejskal a Vašátko; uspořádán (13. XII. 10.) Zamenhofův večer s přednáškou p. Schmidta s bohatým programem; pořádán (9. III. 11) se spřátelenými pražskými spolky zábavní večer; pořádány výlety do Liboce a Chuchle; poslán kolem světa pás pohledů s popisem Prahy; uspořádán kurs pro mag. úředníky (učitel p. Stejskal), veřejný kurs pořádán nebyl; nahodilou koupí značně obohacena knihovna; opatřena tabulka na dům, spolkové papíry a obálky (darovala sl. Crhova) a zakoupena skříňka na knihy; známost o společnosti rozšířena ve světě zprávou p. předsedy zaslanou delegátům U. e. a. při anketě o adresářích. Zpráva byla schválena stejně jako následující zprávy pokladníka, revisorů a revuisty, načež výboru udělena absolutorium. Členský příspěvek na příští rok stanoven na 2 K. Projednán přípis vinohradského klubu esp. o sporu mezi čes. esperantisty a usneseno podporovati návrh na smír ve smyslu přípisu. Přijat volný návrh (p. Vašátko) směřující k čilejšímu pěstování esp. na schůzích. Zvoleni do správního výboru pánové a dámy: Kraus (předs.), Biskup (místopř.), Berger (jedn.), Koutek (pokl.), Crhova (knih.), Loucký (rev.), Stejskal a Vašátko, za náhradníky pp. Chaloupecký a Medáček a sl. Fiedlerova a Klírova, revisory pp. Houdek a Schmidt.

Klub esperantistů v Ruzýni. Esperanto na svém vítězném postupu zavítalo i do malé obce Ruzýně. Po přednášce p. H. K. Boušky (12. II. 11. v host. p. Houšky) a po několika týdenních přípravách svolána byla na 14. května 1911, ustavující valná hromada »Klubu esperantistů v Ruzýni«, kterou navštívili esperantisté z Malé Strany, Liboce a z Červ. Újezda. Po přivítání hostů panem Houškou, vyslovil p. J. Iglauer z Prahy pozdrav za »Svaz českých esperantistů« a přál valné hromadě jakož i další naší činnosti mnoho zdaru, načež přikročeno k programu: I. Volba výboru: předsedou zvolen p. Houška, místopř. p. V. Zajíc, jednatelem p. J. Pulec,

pokladníkem p. J. Beran. II. Čtení stanov: jelikož stanovy byly již známy, byly schváleny bez čtení. III. Stanovení příspěvků: ustanoveno 20 haléřů zápisné a 60 hal. půlletní příspěvek. IV. Přijímání členů: čestnými členy zvoleni: pp. Dr. L. Zamenhof z Varšavy, Th. Čejka z Bystřice a pan Fr. Zelenka, úředník z Liboce, který z ochoty v klubu esperantu vyučuje. Po vyčerpání programu přednesla sl. Kasalická z Prahy esperantskou básen »La hejmo«, jakož i ostatní pp. hosté z Prahy přispěli k obveselení přítomných zdařilými přednesy. Pak začal taneční vínek. Jest si přáti, by obětavost všech, kdož k založení našeho klubu přispěli, byla zdařilou prací odměněna.

Český dělnický spolek esperantistů ve Vídni (Bohema laborista esperantista societo), letos založený, má své sídlo v Lerchenfelderstr. 67 (Vídeň VII.) Kurs vede p. V. Jaroš.

Z mimosvazových spolků čes. esperantistů. — *Klub esperantistů na Kladně* konal (12. II.) II. valnou hromadu na níž zvoleni do výboru: O. Kočí (předs.), J. Podrázký (místopř.), Fr. Stříbrzký (jedn.), Fr. Novotný (pokl.), Al. Niederle (účetní), Brož (zap.), Šrámek (knih.), R. Nový (arch.), M. Šulcova (rev.); klub konal přednášku a koncert (6. IV. 11), kursy esp. pro začátečníky (v úterý) i pokročilé (ve čtvrtek) ve škole u sv. Floriána a podniká vycházky do okolí (v neděli). — *Klub esperantistů v Kuklenách* pořádal 24. VI. 11 o 1/28 večer ve dvoraně hot. »Černý kůň« přednášku o esp spojenou s pěvecko-hudební akademií. Na thema »Esperanto a esperantismus« přednášel p. K. Procházka, zem. úř. z Prahy, načež následovalo 10 čísel hudebních a pěveckých, mezi nimiž byly dvě esperantské písně (R. Dezo: Esperu! Mi amas vin) a dvě recitace v esp. Dr. Schulhof: J. A. Comenius, Printempa kanto). Po programu bylo slosování knih. Večer konán byl při zařízení restauračním při vstupném 50 hal. a byl oznámen velikými plakáty.

Pro propagační fond S. č. e. (V. výkaz) věnoval »Klub esp. v Bystřici p. H.« K 16·50, sl. Julie Šupichova, učitelka v Praze, K 5·— a p. Th. Čejka v Bystřici p. Host. 150 exemplářů své »Úplné učebnice esperanta« v krámské ceně 225 K (jak svaz cenného daru použil, referujeme jinde). Pamatujte při každé příležitosti na propagační fond!

LIBROJ KAJ GAZETOJ.

La unua libro de Biblio (*D-ro L. L. Zamenhof: Genezo*). D-ro Zamenhof entreprenas valoran kaj meritplenan laboron, traduki el la hebrea originalo la kolekton da malnovaj legendoj kaj poeziaĵoj de antikvaj Hebreoj, kiuj sub la nomo de »Malnova testamento« fariĝis esenca parto de la religioj hebrea kaj kristanaj. Post »Psalmoj«, »Predikanto«, kaj »Sentencoj de Salomono« (kiujn ni ne ricevis) eliris la unua el kvin libroj (»Pentateuch«) de Moseo »Genezo« (Genesis), per kiu D-ro Zamenhof komencas sisteman tradukon de la tuta »Malnova testamento«. D-ro Zamenhof estas certe la plej kapabla por doni al la esperantistaro tradukon klasikan, kian oni postulas ĉe Biblio, kaj la jam elirintaj partoj montras, ke li plenumos sian taskon bonege; lia traduko vere allogas la leganton per sia ĉarme simpla kaj klara stilo. Ni rekomendas al ĉiu esperantisto legi la esperantan tekston de Biblio kaj kompari ĝin kun la teksto en sia gepatra lingvo; certe multegaj personoj legos tiun ĉi »Sanktan skribaĵon« la unuan fojon kaj ĉiu profitos per tiu ĉi legado. La traduko de Biblio estis rimarkinda kaj ŝatata faro en ĉiuj literaturoj, en kelkaj nacioj (ĉe Bohemoj, Germanoj k. s.)

ĝi estis grandega epokfaranta okazaĵo literatura, kaj ĝi estas signifoplena kaj fruktodona entrepreno ankaŭ por la esperantaj lingvo kaj literaturo. Ni ĝin ŝatu laŭmerite! *Bšk.*

Libro pri la paco, forto kaj feliĉego *(Ralph Waldo Trine-Frederik Skeel-Giörling: En harmonio kun la eterneco).* En la lastaj jaroj havis grandegan sukceson en Ameriko kaj poste ankaŭ en aliaj landoj verko de R. W. Trine »En harmonio kun la eterneco« (titolo de la bohema eldono: V souzvuku s nekonečnem), kiu altiris multegon da adeptoj al tiel nomata »nova penso«. Trine instruas, ke pensoj estas fortoj, per kiuj ni konstruas nian propran mondon, kaj ke per laŭcela direktado, konstanta kontrolado de pensoj oni povas antigi ĉion, se oni volas kaj scias uzi siajn pensojn; laŭ li por vivi normale, feliĉe, oni devas konscii sian identecon kun la dia esenco, kun la universo (Trine estas panteisto) kaj agi harmonie kun ĝi. Sian simplan recepton por tio, kiel fariĝi feliĉa, li ankaŭ tre simple kaj populare klarigas, tial lia libro estas agrabla legaĵo, el kiu ĉiu pensema homo, eĉ tiu, kiu ne aprobas la teorion de l' optimista aŭtoro, povas ĉerpi rimarkindajn instruojn por la praktika vivo. La angla originalo estis tradukita en ligvojn francan, germanan, hispanan, italan, svedan, danan, holandan, boheman, magiaran, japanan kaj fine en esperanton. La esperanta traduko farita de la bonega, antaŭ nelonge mortinta, esperantisto Skeel-Giörling, estas tre bona, klara, facile legebla. La ekstera aranĝo de la libro estas vere eleganta kaj luksa, nekutima ĉe esperantaj eldonaĵoj. Estas ĝoje rigardi kaj legi tiun ĉi verkon — ĝi multe plezurigis nin kaj plezurigos certe ĉiun, kiu ĝin legos. *Bšk.*

Rakonto de mortinto *(René Vermandere-Oscar Van Schoor: Formortinta Delsuno.)* En sia verko »Van Zon Zaliger, door hem zelf« (Formortinta Delsuno, rakontita de li mem; Zesnulý pán ze Sluníčků, vypravováno jím samým) la flandra literaturisto René Vermandere rakontas en 17 ĉapitroj ĉion, kio okazis al la mortinta sinjoro Van Zon (Delsuno), iu panisto el lia kvartalo, de la momento, kiam tiu ĉi ĉesis spiri, ĝis kiam la tombisto starigis la krucon sur lian tombon; la mortinto estis amiko de l'aŭtoro kaj li post sia morto aperis antaŭ la aŭtoro kaj rakontis al li sian historion. La rakonto enhavas jen kortuŝantajn jen humorplenajn paĝojn, kiuj allogas la leganton per strangaj detaloj, kuriozaj ideoj, filozofiaj sentencoj, fantaziaj rimarkoj. La esperanta traduko de s-o Van Schoor estas tre bonstila kaj ĝenerale facile legebla spite kelkaj nekutimaj (ne ĉiam malbonaj) esprimoj (46 ekspozata, 48 spruĉanta fonto, 58 recevi, 63 superpozita, 75 steloza, 78 spruĉanta deziro, 86 remarki, 95 deĉas ekparoli ktp.). Laŭ la gramatika vidpunkto eraro estas eligado de la finiĝo *-n* en atributo (20 forgesi min, mizer*a* malfeliĉulo, 23. ĝojigi min, mizer*a* panisto, k. a.). Nekompreneble estas ankaŭ, kial la titolo ne estas simple: Mortinta Van Zon aŭ M. De l' Suno. La ekstera aranĝo de la verko estas vere bela; ĝi estas zorge presita sur bona forta papero per belaj literoj kaj ornamita per originalaj lignogravuraĵoj. Konklude ni povas aserti, ke la libro kiel pro sia interesplena enhavo tiel pro sia bona stilo estas tre rekomendinda. Precipe ni rekomendas ĝin pro tio, ke la eksterbelgiaj legantoj konigos al si nekonatan, sed bonan aŭtoron, kaj interesajn morojn kaj kutimojn belgiajn. *Hmd.*

Magiaraj rakontoj *(M. Jókai-J. de Luczenbacher: Du noveloj).* El du verkoj de la magiara poeto, romanverkisto kaj publicisto Maurus Jókai (1825—1904), el liaj »Militaj batalbildoj« kaj el la serio »Kiaj estas la virinoj«, s-o de Luczenbacher esperantigis du novelojn: »La edzino de l'falinto« kaj »Pola rakonto«. La unua rakontas pri l'edzino de magiara kapitano, en la ribelo mortigita de aŭstria oficiro, kiu forprenis lian fianĉringon; ŝi sopiras venĝi, longe kaj klopode ŝi penas mortigi la oficiron, sed kiam ŝi povas fordoni lin al magiaraj batalantoj kiel spionon, ŝi grand-

anime pardonas al li. La dua priskribas aventurojn de juna pola nobelo mortiginta rusan generalon, kiu kaŭzis la morton de lia edzino; la nobelo forveturas Paris'on kun franca kantistino, ili edziniĝis en neordinaraj cirkonstancoj, devis venki multajn malhelpaĵojn kaj minacojn, ĝis ili trovis la feliĉon en la alia lando. La ambaŭ noveloj estas interesplenaj, sed la traduko ne estas tro klara kaj ne tro bona. La tradukanto tro uzas longajn vortojn (22. kunenĉarpentitaj, 23. ekbrulegadanta, 57. personĉirkaŭskribo, 85. korpgardistĉasista suboficiro k. s.), nekutimajn esprimojn (49.50 alio, 72. tie ene, 36. etampleksaj sciigoj, elen el la arbaro, enen, k. s.) kaj vortojn kun ŝanĝita senco (73. trakti, 83. publikigi, 91. ekscitita ktp.) Sed malgraŭ tio la legado estas agrabla. *Hmd.*

Poemoj pri l' esperantismo *(D-ro Stan. Schulhof: Per espero al despero).* Ekzistas multaj personoj (mi ne apartenas inter ilin), kiuj amas legi esperantajn poemojn, tial estas bone, ke ekzistas ankaŭ esperantistoj (kaj ili estas — bedaŭrinde — tre multenombraj), kiujn plezurigas verkadi aŭ tradukadi poemojn en esperanto. La kvanto da esperantaj poemoj, ĉu originalaj ĉu tradukitaj, estas jam granda, kion oni ne povas absolute diri pri ilia kvalito. Al tiuj samideanoj, kiuj pliriĉigas la esperantan poezion, aliĝis ankaŭ bohema esperantisto s-o d-ro Stan. Schulhof, dentkuracisto en Pardubice. Lia unua poezia verko en esperanto estas kolekto da dek originalaj poemoj eldonitaj sub la titolo »Per espero al despero«. La poemoj traktas pri l' esperantismo kaj ĝia interna ideo; la poeto bonvenigas la verdan stelon de l' esperantismo, la novan senton venintan en la mondon per la esperantismo, kantas pri siaj idealoj kaj revoj pri la harmōnio, kiun povus doni esperanto al la homaro, sed tamen li ne kredas, ke venos tia bela tempo, pri kia li revas. «En eterna monda karuselo vi, Espero, restos ĉiam stelo, ĉiam malproksima por la homaro« antaŭdiras la poeto pesimisme. Per tiu ĉi pesimisma karaktero la verko de s-o Sch. tute malsimilas ĉiujn ĝisnunajn poemojn pri l' esperantisma ideo, ĉiujn ĉi naivajn dolĉoplenajn rimaĵojn pri la bela tempo, kiu venos tiam, kiam esperanto estos farinta el ĉiuj homoj pacemulojn, »unu grandan rondon familian«. Ĝenerale la verko laŭdinde malsimilas la grandegan plejmulton da esperantaj poemoj per tio, ke ĝi vere enhavas ideon, eĉ se tiu ĉi ne estas motivita kaj simpatia. Sed, se ĝi simpatie malsimilas aliajn poemojn esp. per tiu ĉi trajto, per la enhavo, ĝi tute similas ilin laŭ sia formo, kiu neniom kontentigas kaj montras negrandan sperton, kvankam ankaŭ en tiu ĉi rilato ĝi superas multajn aliajn versaĵojn; ankaŭ laŭ la lingva vidpunkto la libreto ne estas neriproĉebla. Tamen estas sendube, ke la verko de s-o Sch. plaĉos al ĉiu esperantisto, kiu serĉas la esperantan poezion, kaj, ke ĝi tre utilos al ĉiuj, kiuj serĉas taŭgajn deklamaĵojn. Ni rekomendas tiun ĉi tre bele kaj elegante eldonitan libreton al ĉiuj niaj legantoj, kiuj amas la esperantan poezion, kaj ne havas la okazon legi poemojn en nia revuo (ĉar ni preferas pli utilajn aferojn); ili estos certe tre kontentaj. *Bšk.*

Humorajo por la infanoj *(Levis Carrol-E. L. Kearney: La aventuroj de Alicio en Mirlando).* La angla verkisto Lewis Carroll rakontas en sia verko »La aventuroj de Alicio en Mirlando« (1865) pri strangaj aventuroj de knabino Alicio, kies alto ŝanĝiĝas laŭ tio, ĉu ĝi manĝas aŭ trinkas sorĉan manĝaĵon aŭ trinkaĵon. La aŭtoro rakontas pri ŝiaj vizitoj ĉe diversaj bestoj kaj birdoj, ĉe dukino vartanta porkinfanon, pri trinkado kun Martleporo, Ĉapelisto kaj Gliro, pri la stranga kroketludo ĉe Kera Damo, pri la vizito ĉe Falsa Kelonio kaj pri ŝia partopreno en la reĝa juĝo pro ŝtelitaj tortoj. Laŭ la antaŭparolo la libro de Carroll havis grandan sukceson, oni vendis pli ol 600.000 ekzemplerojn en la angla lingvo krom kelkaj miloj en la tradukoj franca, germana kaj itala. Kredeble ĝi estos

multe legata ankaŭ en la esp. traduko; sed, ĉu de l' infanoj, ni ne scias. La traduko de s-o Kearney estas bona; ni rimarkis, ke la tradukinto atentplene uzas la distingon inter igi, igi sin kaj iĝi. *Hmd.*

Rakontoj el Ekstrema oriento *(Ĉif. Tosio: Japanaj rakontoj).* S-o Ĉif Tosio kolektis kelkajn japanajn fabelojn kaj rakontojn tradukitajn de diversaj japanaj esperantistoj kaj aperintajn en »Japana esp.« (1907—1909) kaj publikigis ilin en la konata »Esperanta biblioteko internacia« sub la simpla titolo »Japanaj rakontoj«. La libreto enhavas sep belajn specimenojn de malnova kaj nova, popola kaj arta japana prozo. La libreto tre allogas la intereson de la leganto per sia enhavo, sed ĝi ankaŭ plene kontentigas la leganton laŭ la gramatika kaj stila vidpunktoj; la tradukoj estas vere bonaj kaj facile kompreneblaj, kio estas akcentinda, se oni konscias, ke la tradukantoj apartenas al tute malsimila kulturo ol estas tiu, el kiu naskiĝis la traduka lingvo. Tiu ĉi fremda kultura mondo parte malfermiĝas antaŭ viaj okuloj, se vi legas la libreton. Legu ĝin! *Bšk.*

Bulgaraj rakontoj *(Ivan Minčev Vazov-At. D. Atanasov: En Pirin. Tra la montkurbaĵoj. Obstinulo. Perdita vespero. La bruligitaj garboj).* La unua persono, kiu enportis en la bulgaran poezion nacian elementon kaj starigis la bulgaran verkadon sur la memstaran fundamenton, estis la ĉefa bulgara poeto kaj beletriisto Ivan Minčev Vazov (nask. en 1850, vivanta en Sofia), aŭtoro populara kiel en sia patrujo tiel en la fremdlando. El la verkoj de tiu ĉi verkisto, kies plej valora verko estas la romano »Pod igoto« (Sub la jugo), s-o Atanasov tradukis kvin mallongajn rakontojn en esperanton. La rakontoj estas bone elektitaj kaj bone tradukitaj. Jen la valora profito el esperanto: la homoj de ĉiuj nacioj facile povas konatigi al si la verkojn el la malmulte konataj, sed tamen rimarkindaj literaturoj, kaj la malgrandaj nacioj havas poveblon konatigi al la tuta mondo sian literaturon, kiu restus plejparte nekonata al la mondo. *Bšk.*

Antikva rakonto pri l'amo *(Lucius Apulejus-Em. Pfeffer: Amoro kaj Psiĥe).* La plej bela verko de la latina verkisto kaj filozofo Lucius Apuleius (nask. en 126/132 post Kr.) estas humorsatira romano »Metamorphoseon libri XI. seu De asino aureo« (XI. libroj da metamorfozoj aŭ Pri ora azeno). Inter multaj epizodoj de tiu ĉi romano superas la kvara, ĉarma rakonto »Amor kaj Psyche«, kiu rakontante la historion de la amo de homdevena Psyche al dia Amor simboligas mistikmaniere la ardan sopiron de la homa animo pri kuniĝo kun dio. Tiun ĉi historieton tradukis en esperanton s-o Em. Pfeffer kaj oni povas diri, ke la esp. tradukon »Amoro kaj Psiĥe« (kial unu nomo estas kaj la alia ne estas esperantigita?) oni legas kun vera ĝuo ne sole pro ĝia alloganta enhavo, sed ankaŭ pro ĝia klara esperanta stilo. *Bšk.*

Frazaro por komerca korespondado *(J. Borel: Komerca korespondado).* Sub la titolo »Komerca korespondado« la bone konata samideano J. Borel donas kolekton da frazoj, kiujn oni bezonas skribante komercajn leterojn. La libreto ne enhavas la tutajn leterojn kiel la verkoj de Berthelot-Lambert (Komercaj leteroj), R. Sudria (Komerca sekretario) kaj O'Connor (Praktikaj komercaj leteroj), ĝi ne instruas redakti la leterojn, sed esprimi esperante ĉiujn parolturnojn de la komerca lingvo. Per tio la aŭtoro evitis la oftan ripeton de la samaj frazoj kaj povis en negranda libreto doni grandan materialon. La libreto eliris en la simpatia kolekto »Esperanta biblioteko internacia«, kiun rekomendi ni havis la okazon jam kelkafoje (III, 131, 178; IV, 31, 121; V, 117). *Bšk.*

Populara broŝuro pri higieno *(R. Stolle- J. Borel: Konsiloj pri higieno).* En »Esperanta biblioteko internacia« aperis broŝuro »Konsiloj pri higieno«, kiu enhavas 40 artikoletojn pri la plej oftaj malsanoj, pri la

rimedoj kontraŭ ili, pri la flegado de malsanuloj, pri la konduto por eviti malsaniĝon k. s. La libreto meritas la atenton kiel pro sia enhavo tiel pro la lingva flanko, ĉar la leganto povas ĉerpi el ĝi multajn gravajn konsilojn higienajn kaj lerni la plej bezonajn vortojn kaj frazojn medicinajn. *Hkb.*

Oficiala gazeto esperantista (III. 7) publikigas la nomaron de la anoj de Akademio kaj Lingva komitato laŭ la stato en la 1a de februaro 1911; laŭ ĝi L. k. havis 152 membrojn, kiuj reprezentas 17 lingvojn: anglan 28, boheman 4, finnan 2, flandran 3, francan 46 (!), germanan 16, hispanan 11, holandan 3, italan 5, japanan 1, katalunan 3, magiaran 4, polan 7, portugalan 5, rumanan 1, rusan 9, svedan 3. Estis eksigitaj tri membroj pro la kontraŭesperanta agado (Avilov, Jamin, Schneeberger). El la bohemaj membroj 2 eksiĝis (Grňa, Procházka), 2 estas konsiderataj eksiĝintaj (Holub, Hradil). *B.*

La Revuo (V, 5) en »Babilado« publikigas tradukon de l'interesa antaŭparolo al »Dictionnaire complet esperanto-français« de E. Grosjean-Maupin (vidu »Boh. esp.« V, 4, 61). Ni promesis publikigi ekstrakton el tiu ĉi verko, sed nun ni rekomendas legi la tradukon de »La R.« *B.*

Esperanto (VII, 100) starigas (Verto) kontraŭ la aperintajn teoriojn pri esperanto jenajn ideojn: »Ju pli mi pripensas esperanton kaj legas la pripensojn de aliaj teoriemuloj, des pli mi konvinkiĝas, ke nia lingvo estas samtempe teoria kaj praktika, apriora kaj aposteriora, filozofia kaj natura, analiza kaj sinteza, aglutina kaj kunfleksia, gramatika kaj sengramatika ktp. Esperanto estas internacie kaj neŭtrale elpensita lingvo, ke ĝi ŝajnas aparteni al ĉiuj lingvaj sistemoj kaj adaptiĝas al ĉiuj senpartiaj teorioj«. En la sama n-ro estas citaĵo el nia artikolo »Neŭtraleco de esp.« *B.*

Danubo (I, 5) malfermis la rubrikon »Krestomatio por infanoj kaj komencantoj«, en kiu s-o Roman Frenkel publikigas artikolojn por infanoj senditajn al li de diverslandaj esperantistoj. *B.*

La Marto (II, 2) raportas pri la stato de l' esperanta gazetaro dum la jaro 1910: en la komenco de la jaro ekzistis 84 esp. gazetoj; dum la daŭro de la jaro 24 gazetoj mortis, 19 novaj naskiĝis; en la fino de la jaro sekve ekzistis 79 gazetoj. La nombro de l' esp. gazetoj en la jaroj 1903—1910 estis: 13, 15, 17, 18, 30, 78, 84, 79; estas videble, ke en 1908 aperis tro granda nenatura nombro de la gazetoj kaj la sekvo estis kaj estas, ke ne ĉiuj povas vivi. *B.*

Monato. Gazeto esperanta ricevebla per Eldonejo Esperanto en Leipzig (Germanujo), Aŭgustenstr. 17 pr. Jarabono Sm 2·00. — Okpaĝa, enhave neriĉa gazeto eldonata jam la duan jaron monate. La ĉefa enhavo estas traduko de »Suferado de Werther«. *B.*

Internacia stenografia gazeto Gabelsberger (I, 2) raportas iom malplene pri la bohema stenografio kaj petas pri regulaj precizaj sciigoj pri ĝi. Ĉu iu el niaj legantoj povus fari tion? *B.*

Komerca bulteno. *Organo de la komerca fako de U. e. a.* Red.: W. A. Vogler, Hamburg (Germanujo), ABCstrasse 52. — Komerca fako de Universala esperanto-asocio komencis (en aprilo 1911) eldonadi sian organon, kiu enhavos interesajn kaj utilajn informojn el ĉiuj anguloj de la komerca mondo. »Komerca bulteno« eliras kiel senpaga aldono de la gazeto »Esperanto«, kiu nun kostas jare 2 Sm. La enhavo de la 1-a n-o estas: Evolucio de l'komerco en Hamburg, Eksporto el Odessa, La eksterlanda komerco de Rumanujo, Komerca movado en Genova, La produktado de stano en Bolivio, ktp. Laŭdinda entrepreno! *B.*

Dana esperantisto (IV, 1) post nevola intertempo komencis denove eliradi danke helpon de kelkaj amikoj; ĝi petas la apogon de fremdaj esperantistoj per abonado. *H.*

Franca esperantisto (III, 5) proklamas (F. E.: Non bis in idem) la absolute rifuzan vidpunkton al »Weltsprache-Amt« (Oficejo de l' universala lingvo) en Bern fondita (27. II. 1911) laŭ la modelo de »Konstanta internacia oficejo por la paco« post la konferenco okazinta (14. XI. 1910) en la Kazino de Bern por krei la unikan lingvon kaj labori por la oficiala alpreno de ĝi. *H.*

Le Monde espérantiste (IV, 2) komencas represadi la esperantan tradukon de la rakonto »Fantomoj« de Vladimir Korolenko. Tiun ĉi tradukon el la rusa lingvo faris unu el la plej malnovaj esperantistoj (Esperantisto Nro 4.) s-o V. Gernet kaj publikigis ĝin jam en la jaro 1895; la traduko estis jam longe nericevebla kaj nun ĝi estas renovigata per tiu represo farita por montri, ke al la malnovaj esperantistoj plene sufiĉis por bonaj tradukoj la vortradikoj el »Universala vortaro« sen la proponataj neologismoj. Sendispute estas aprobinda ideo (sen rigardo al la celo de tio), represadi malnovajn, precipe nericeveblajn, verkojn en esperanto; ili certe trovus multajn legantojn, kiuj en ili trovus multajn bonajn ekzemplojn. En la sama numero oni konstatas, ke s-o Gernet estas inter tiuj lingvakomitatanoj, kiuj »estas konsiderataj kiel eksiĝintaj pro nerespondodo al la leteroj senditaj al ili«, kaj la aŭtoro (La lamanta Diablo) indignas pro tio, ke oni »elbalaas« homojn, kiuj ne respondas la »neregulajn kaj maloftajn cirkulerojn«. Ni ne povas konsenti: se iu ne respondas eĉ »vagues et *rares* circulaires«, kion do li faras kaj kian laboron oni povas atendi de li? Kaj, se iu ne laboras — ĉu ne volante, ĉu ne povante — por tiu ne estas loko en institucio, de kiu oni postulas laboron, eĉ se li havus multajn gravajn meritojn. Por simple sidi senage sur siaj laŭroj, por tio ne estas »Lingva komitato«, kiu ĝis nun estas malkapabla por ĉia laboro precize pro tio, ke preskaŭ ĉiuj ĝiaj membroj estis elektitaj pro aliaj motivoj ol pro siaj kapableco kaj kompetenteco. Tial estas tute bone, ke oni purigas la komitaton per la forigo de mallaborantaj personoj, eĉ se ili estas meritplenaj kaj kapablaj, kaj estas malprave kontraŭstari tion. Ne estas bezone (kaj eble), ke ĉiu bona esp. estu L-k-ano. Oni povas ja esti bona esperantisto ne estante lingvakomitatano. Ankaŭ s-ro G. *H.*

Paris-esperanto (V, 46 k. p.) publikigas la respondojn al diversaj kontraŭdiroj pri esperanto. *H.*

Ardena stelo. Adr.: Charleville (Francujo), rue Baron Quinart 40. Jarabono Sm 0'60. — Kvarpaĝa societa bulteno sen iu ĝenerala intereso kaj signifo. *H.*

German-aŭstria esperantisto. Red.: Wien VII (Aŭstrio), Kaiserstrasse 10, Adm.: Wien VI, Dürergasse 19. Jara abonprezo Sm 1'25. — La oficiala organo de »Ligo de germanlingvaj esperantistaj grupoj en Aŭstrio« — unu el la malmultaj bonaj esperanto-gazetoj — kiu sub la nomo »Informaj raportoj« (antaŭe »Klubaj raportoj«) eliradis ĉiumonate kaj sole en esperanto, eliras nun (V. jarkolekto) kun la nova titolo »German-aŭstria esperantisto« sole dumonate (»konforme al nesufiĉa nombro de abonintoj«) kaj german-esperante. — En la 1a n-o estas rimarkinda propono (Rubĉiĉ: Fratoj!), priparoli la ideon, ĉu ne estus bele, se la aŭstriaj esperantistoj de ĉiuj nacioj havus komunan organon (»Aŭstria esperantisto«), en kiu la kunlaborantoj de ĉiuj aŭstriaj nacioj interŝanĝus siajn opiniojn, spertojn, konsilojn, proponojn ktp., per kiu ili unuigus siajn disigitan fortojn »formante unu grandan rondon familian en la vasta diversnacia aŭstria imperio«. En la rubriko »Tra aŭstriaj landoj« oni komencas la priskribon de l'aŭstriaj landoj. *H.*

Gazeto hispana. Oficiala organo de *Hispana societo p. p. esperanto.* Red. & adm.: San Fernando (Cádiz, Hispanujo), Str. Muñoz Torrero 10. Abonprezo Sm 1'20 jare. — Sub tiu ĉi titolo eliras nun, post

la malapero de la malnova »La Suno hispana«, antaŭa revuo »Gazeto Andaluzia«. *H.*

Ricevitaj verkoj (la steleto * montras la verkojn, pri kiuj ni raportas aŭ raportos) — Bossuet. *Funebra parolado* pri Louis de Bourbon, prince de Condé El la franca trad. L. Bastien. Paris 1911. Presa esperantista societo, rue Lacépède 33. Prezo Sm 0·40; pĝ. 69 (*). — Esperanta muzeo 10-2 *Ondino (Undine)* de Frederiko barono de la Motte Fouqué. El la germana trad. K. Myslik. Wien 1910. A. Schönfeld IX., Universitätsstr. 8. Prezo Sm 0·50; pĝ. 55(*). — Esperanta biblioteko internacia 17. *Konsiloj pri higieno* de R. Stolle. Trad. J. Borel. Berlin Möller ŭ. Borel. Prezo 0·10 Sm; pĝ. 42 (*). — 10-spesdeka biblioteko esperantista 1. *Kongresa parolado en Washington.* De L. L. Zamenhof. Leipzig 1911. Esperanto-propaganda instituto, Kaiser Wilhelmstr. 15c. Prezo 10 sd; pĝ. 24 (*). —10-spesdeka bibl. esp. 3. *Libro de kantoj de H. Heine* I. Leipzig 1911. Esp. prop. inst. Prezo 10 sd; pĝ. 24 (*). — *An die Esperantisten Deutschlands* (flugfolio de Ido Zentrale Berlin). — *Институтъ Эсперанто* (prospekto de Esperanto-instituto en Moskva). — *Esperanto-ekspozicio en Lwów* (flugfolio). *Rd.*

Ricevitaj gazetoj. — *Lingvo internacia.* (XVI, 5). — *La Revuo* (V, 9, 10): La vizio de Mirza (J. Adisson). Kunveno en London. Prediko de Rust. Esperanto-ludo. Venezia. (El »Řím« de J. S. Machar trad. Th. Čejka). Woldemar. T. Ševčenko. — *Esperanto* (VII, 101, 102): Landsmaal. Prahejmo de l' indo-eŭropanoj. — *Danubo* (I, 8); Kiamaniere Jesuo Kristo kreis la alaŭdon (Svačina). Bulonjaj rememoretoj. Pri propagando. — *La Marto* (I, 5). — *Internacia socia revuo* (V, 6). — *Virina bulteno* (I, 1). — *Gabelsberg* (I, 5, 6). — *La Kroniko* (I, 1). — *The British Esperantist* (VII, 78). — *Le Monde espérantiste* (IV, 5): SFPE rénovée. Por L'espero. Kiu falsis »Tutmondan jarlibron esp.?« (El »Boh. esp.«). Stranga kontrakto. — *La Dek-sepa* (I, 7). — *Tra la filatelio* (XII, 124. — *Germana esperantisto* (VIII, 6,): Int. reprezentantaro. Weltsprachamt. Esp. literaturo. — *Germana esperanto-gazeto* (IV, 19). — *Rund um die Welt* (II, 6): Welthilfssprachebewegung. Esp. ŭ. ido. — *Eĥo esperatista* (VI, 60). — *Mitteilungen G. E. D.* (III, 5). — *Monda poŝto* (XI, 2). — *Greklingva esperantisto* (III, 4). — *Nova sento* (III, 20, 24). Zamenhofaj esprimoj. — *Antaŭen esperantistoj!!* (VIII, 1, 2). — *Helpa lingvo* (I, 4). — *Esperanta penso* (I, 3). — *Cuba esperantisto* (II, 1). — *La Holanda pioniro* (III, 9). — *Kataluna katoliko* (I, 1). — *La Ondo de esperanto* (III, 5). *Rd.*

DIVERSAJ KOMUNIKOJ.

Literaturaj konkursoj okaze de la sepa kongreso esperantista (Aldono). Pluaj nove starigitaj konkursoj (v. »Boh. esp.« V, 7, 99): 18. Kanzono tuj komprenebla laŭ populara ario (arta objekto); 19. Priskribo de popolaj moroj aŭ Popolaj legendoj, proksimume 1000 vortoj (Sm 10, Sm 10); 20. Originala aŭ tradukita 5-8 paĝa verketo pri kiu ajn temo kun ekskluziva uzo de la radikoj el »U. v.« (12 Sm, 8 Sm); 21. Originala rakonto aŭ novelo, 4000—5000 vortoj (10 Sm); 22. La plej bona vojo al internacia organizo de esperantistaro, 16—20 pĝ. laŭ monoformato (20 Sm); 23. Praktikaj konsiloj por fondi grupon esperantistan, interesigi la gegrupanojn kaj vivigadi kunvenojn kaj instruadon (5 Sm). Nova, ŝanĝita templimo: 15. de julio 1911. Bohemaj esperantistoj partoprenu! *O. S.*

Zodpovědný redaktor H. K. Bouška. — Nakladatel Jan Iglauer. — Tisk »Politiky« v Praze.

RAPORTOJ KAJ NOTIZOJ.

Pri la ŝovinismo skribis la konata dana kritikisto Georges Brandes en sia felietono verkita por rusa gazeto »Russkoje slovo« (Moskva): »En Rusujo — cetere kiel ĉie en Eŭropo — la nacionalismo plifortiĝas malgraŭ la disvastigado de interrilatoj kaj internacia solidareco. Estas mirinde, ke en neniu lando la nacionalistojn konfuzas la fakto, ke la nacionalismo ĉiulande atingis la saman nivelon. Jam en la antikva epoko nek Grekoj, nek Romanoj, nek Hebreoj iomete dubis, ke ili prezentas la nacion elektitan de la ĉielo. La sama ideo nun renaskiĝas, venkinte la kosmopolitismon de la XVIIIa jarcento. En Usono aperis la dogmo, ke la Usonaj lando kaj popolo estas la unuaj en la mondo, en Japanujo estas tute same, en Ĥinujo ankaŭ, en Anglujo — same, en Germanujo — same, ĉi tie kun aparta klareco. Neniu Italo kaj Greko dubas pri la supereco de sia popolo sole kaŭze de la nacia deveno. Eĉ en la malgranda Danujo ekzistas kredo, ke Danoj estas la plej favorata popolo de dio, ke Danujo estas lando, kiun dio necese bezonas por sia celaro. Kiam belga knabineto foje montris al mi sian geografian lernolibron, mi informiĝis, ke Belgio estas la plej kultura lando de la terglobo, havante la plej densan loĝantaron kaj plej superan industrion — kompare kun la grando de la teritorio. En Kristiania, dum konversacio kun universitata profesoro, mi ŝerce demandis: »En Norvegujo oni povas trovi multe da personoj, opiniantaj la norvegan popolon plej perfekta sole, ĉar ĝi estas norvega — ĉu ne?« Iom konfuzite la profesoro respondis: »Mi devas konfesi, ke mia opinio estas la sama«. (El »Lingvo internacia« XVI, 2, 85). Trad. *B. Kotzin.*

Afranko por respondo en la internacia korespondado (Atentigo). Se oni petas de fremdlanda persono ian informon aŭ servon, estas evidenta devo sendi al la adresato respondan afrankon, ĉu poŝtkarton ĉu poŝtmarkon. Se la adresato estas alilandano, estas senutile sendi al li respondan poŝtan karton aŭ markon de sia lando, ĉar li ne povas uzi ĝin kaj ordinare ne povas ŝanĝi ĝin en banko. Tial por la korespondado fremdlanden ekzistas jam de multaj jaroj specialaj poŝtkartoj por fremdlandaro (unuoblaj kaj duoblaj) kaj de kelkaj jaroj (de 1907) specialaj internaciaj asignoj por respond-markoj (tiel nomataj »internaciaj respond-kuponoj«) Se oni sendas al fremdlanda persono duoblan korespond-karton por la fremdlandaro, sur kies unua karto oni skribis sian korespondaĵon, la adresato povas respondi sur la alia karto. Se oni sendas al fremdlandano leteron kun enmetita internacia respond-kupono, li povas ŝanĝi la kuponon en ĉiu poŝtoficejo kontraŭ sialanda poŝtmarko bezona por afranko (en valoro 25 hel, 25 ctm, 25 pf ktp). Per respond-kuponoj enmetitaj en letero oni ankaŭ povas facile kaj oportune pagi malgrandajn sumojn eksterlanden (unu kupono valoras 25hel = 25 ctm ktp., kvankam ĝi kostas 28hel = 30 ctm ktp.). La internaciaj korespond-kartoj (en Aŭstrio unuoblaj po 10hel, duoblaj po 20h) kaj internaciaj respond-kuponoj (en Aŭstrio po 28hel) estas riceveblaj en ĉiu (en Aŭstrio ekskluzive en) poŝtoficejo. Uzante respond-kuponojn oni devas ĉiam atenti, ke ĝi estu ŝtampita de la poŝto (alie ĝi estas senvalora). Ni spertis, ke grandega mombro da personoj nenion scias pri tiu ĉi grava kaj praktika afero, tial ni sentis la bezon atentigi la samideanojn pri ĝi, sciante, ke la atentigo utilos al multaj legantoj. *Rd.*

Lernolibroj pri esperanto en lernejaj bibliotekoj. »Bohema asocio esp.« donace sendis al 150 mezaj (duagradaj) bohemaj lernejoj — gimnaziaj, realaj, pedagogiaj, industriaj, komercaj — detalan boheman lernolibron pri esperanto (de Čejka kaj Krumpholc) kun la peto, ke oni envicu ĝin en la bibliotekon por lernantoj de l' instituto kaj atentigu la studentojn pri ĝi. La plej granda parto da institutoj plenumis kompleze la deziron de »Bohema asocio

esperantista«, kelkaj eĉ tre afable respondis per speciala letero la petskribaĵon, en kiu la asocio priskribis la disvastiĝon de esp. en la lernejoj. Estas sendube, ke tiuj cent kvindek libroj gajnos multajn junajn adeptojn al nia lingvo kaj helpos al disvastigo de esp. inter la bohema studentaro. Ni plezure raportas pri tio; eble en aliaj landoj oni imitos tiun ĉi ekzemplon. *Bšk.*

PROBLEMOJ KAJ OPINIOJ.

Financa propono de idistoj al Zamenhof. Oni faris al d-ro Zamenhof riproĉon, ke li estas konservativa pro personaj, financaj motivoj, ke li kontraŭstaras la reformojn pro persona oportuneco. Respondante ĉi tiun akuzon (en »Oficiala gazeto esp.« III, 8, 251) d-ro Z. publike malsekretigas la fakton (pri kiu cetere malpublike rakontis informitaj personoj), ke kontraŭe financan profiton povus alporti al li la aprobo de reformoj, aliĝo al reformemuloj (idistoj), ĉar oni penis allogi lin, neriĉan kuraciston, per tre granda sumo da mono, kiu permesus al li tute forĵeti lian profesion, vivi tute oportune kaj feliĉe, kiu liberigus lin de ĉiuj zorgoj pri la morgaŭa tago kaj pri la estonta sorto de lia familio kaj kiu permesus al li fordoni sin plene kaj ekskluzive al siaj amataj idealoj. Al tiu malsekretigo d-ro Z. aldonas rimarkon: »La propono de mono ne estis ia malnoblaĵo de la flanko de la proponintoj, ĉar ili havis la plej bonan intencon; mia rifuzo ne estis ia heroaĵo de mia flanko, ĉar agi alie mi ne povis«. Kaj d-ro Z. konstatas, ke jam kelkafoje, kiam li opiniis, ke venis la ĝusta tempo, por fari la revizion de esperanto, li mem elpaŝis en lojala formo kiel iniciatinto, sed, ke li tuj, kiam li konvinkiĝis, ke tio alportos al la afero malbonon, retiris sin malgraŭ tio, ke oni penis allogi lin al reformoj per mono Ni reproduktas la komunikon de d-ro Z., ĉar estas bone per publika laŭvera klarigo ĉesigi la vastigadon de fantazioplenaj legendoj, multe da kiuj rondiras tra la mondo. *Hkb.*

Pri „Tutmonda jarlibro esperantista“ redaktata de s-o Chavet kaj eldonata de f-mo Hachette oni sciigas, ke ĝi ne aperos plu. La jarlibro povis esti tre utila kaj grava helpilo al esperantistoj, sed bedaŭrinde ĝi ne estis plenumanta sian bonan taskon tiel, kiel ĝi devis kaj povis. La libro, kiu konsumis multe da laboro kaj mono, enhavis tro multajn erarojn, mankojn kaj malverojn kaj tiamaniere ĝi fariĝis senvalora danke kelkajn mensogemajn kaj trompemajn kunlaborantojn kaj helpantojn, kiuj senkonscience malbonuzis la kredemon kaj senzorgemon de la redaktinto. Ni ne scias, ĉu tiuj sentaŭgaĵoj kaj bubaĵoj de tiaj kelkaj informintoj estas direkta kaŭzo de la malapero de la jarlibro, sed certe ni ne eraras opiniante, ke tiuj »laborantoj por nia sankta afero« maldirekte mortigis tiun ĉi eldonaĵon. Ni sincere bedaŭrus la morton de tiu eldonaĵo, se ĝi estus efektiviginta sian taskon, sed en la nunaj cirkonstancoj ni devas akcepti tiun ĉi fakton kun meritita »Requiescat in pacem« . . . *Bšk.*

Ideoj de d-ro Zamenhof kaj „B. u. e.“ »Leginte pri la ideoj de nia Majstro, ni rememoriĝu, en kia grado ili estas plenumitaj ĉe bohemaj esperantistoj« skribis »Č. č. e.« (V, 3). Nu bone, ni komparu — kion »Č. č. e.« forgesis fari: la aŭtoro citas, ke d-ro Z. (en »Č. č. e.« kompreneble »nia Majstro« kun granda M) »rekomendas tradukadi la naciajn klasikulojn« kaj s-o Kühnl tradukas — »Sherlock Holmes en servo de la hispana trono«. Jen, kiel s-o K. plenumas la ideojn de d-ro Z.! Senvalora humoraĵo de moravia ĵurnalisto estas verko, kiun la ĉefa reprezentanto de »B. u. e.« prezentas al la tutmonda esperantistaro kiel montraĵon el la bohema literaturo!... Difficile est satiram non scribere... *Bšk.*

Redaktoro: H. K. Bouška, Praha-Smíchov 730. — Eldonanto: Jan Iglauer, Praha III. 495. — Presejo: »Politika«, Praha. — Bohemujo-Aŭstrio.